

Een ongewone geschiedenis van de
popmuziek in 134 namenliedjes

EN VENUS WAS HAAR NAAM

 XANDER
MUZIEK

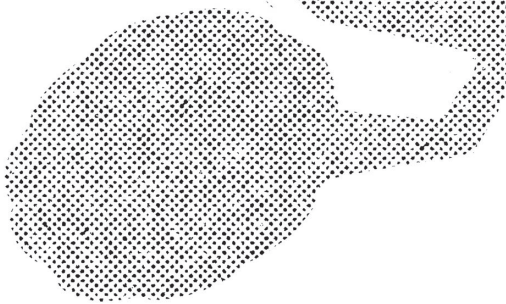
PAUL ONKENHOUT
& JOHN SCHOORL

Paul Onkenhout & John Schoorl

**EN VENUS
WAS
HAAR NAAM**

**Een ongewone geschiedenis van de popmuziek
in 134 namenliedjes**

**1945
~
1959**

INTRO

De vulkaan staat op uitbarsten en de explosie kan in het naoorlogse tijdvak niet uitblijven. De rhythm-and-blues heeft het opwindende ritme al in 1945 te pakken, dankzij *Caldonia* (een vrouw overigens met grote voeten en een harde kop) van Louis Jordan.

En dan is daar de oerknal van de rock-'n-roll. Elvis Presley is de eerste die het lont aansteekt. In 1955 plukt Chuck Berry zijn gitaar in en zet hij met een vervormd geluid zijn wellustige achtervolging in, op weg naar *Maybellene*.

Nederland en België suffen nog even verder, met *Marina* van de Belgische Italiaan Rocco Granata. De Amsterdamse Jordanees Careltje Verbrugge, beter bekend als Willy Alberti, profiteert mee en maakte wereldwijd naam met hetzelfde zoete nummer.

Het is ook het tijdvak dat de muziek sterft, tijdelijk. De man die Peggy Sue het eeuwige leven geeft, Buddy Holly, komt in 1959 om bij een vliegtuigongeluk.

CALDONIA

Caldonia! Caldonia!

What makes your big head so hard?

Louis Jordan (1945)

Voordat er rock-'n-roll was, was er al rock-'n-roll die niet zo heette. Daarvoor moest je in de jaren veertig bij Louis Jordan en zijn jumpblueskraker *Caldonia* zijn, een nummer over zijn liefde voor een vrouw met grote voeten en een harde kop.

In de prehistorie van de rock-'n-roll broeide het aan alle kanten, in het Noorden en het Zuiden van Amerika, in zwarte en witte gemeenschappen, in de country, blues, jazz en gospel. In 1954 kwam alles samen in een voormalige vrachtwagenchauffeur, Elvis Presley.

Over 'de wilde jaren voor Elvis' verscheen in 1984 *Unsung Heroes of Rock 'n Roll* van Nick Tosches. In dit boek zette hij muzikale helden van weleer in het zonnetje, zij die de weg plaveiden voor The King. Een van hen was Louis Jordan (1908-1975), saxofonist en zanger.

Over hem schreef Tosches: 'Hoewel hij nu grotendeels vergeten is, heeft Jordan meer gedaan om de hipheid te definiëren en witte

mensen voor te bereiden op de komst van rock-'n-roll dan welke andere man uit die tijd.'

De muziek die Jordan in de jaren veertig maakte, was luider en wilder dan die van wie dan ook. Hij bouwde een feestje, meende Tosches, 'waarin elk aspect van het uitdijende universum werd gezien in termen van gebakken vis, slordig gezoen, gin en de saxofoon waarvan de boodschap het weten overstijgt'.

Jordan speelde *Caldonia* voor het eerst in 1944 in *Jubilee*, een radioshow van het Amerikaanse leger voor zwarte soldaten. Toen het nummer één jaar later officieel door platenmaatschappij Decca werd uitgebracht, verschenen er nog twee andere versies. Alle drie werden ze een grote hit. Wat het nummer buitengewoon aantrekkelijk maakte, was het mee te gillen refrein: 'Caldonia-YAH, Caldonia-YAH!'

Met het succes kwamen ook de vraagtekens over de originaliteit van *Caldonia*. Bekend was dat zijn toenmalige geliefde, Fleece Moore, een belangrijke bijdrage had geleverd. Blueszangeres Sippie Wallace wist zeker dat het nummer was geïnspireerd door haar *Caldonia Blues*, twintig jaar eerder.

Nee, zei Jordan. Als hij dan toch iets had 'geleend' was het uit een song van trompettist en zanger Oran 'Hot Lips' Page. Van Old Man Ben had Jordan bijna het complete refrein gekopieerd: 'Caldonia, Caldonia, what makes your head so hard, ma?' Alleen het 'grote' hoofd was nieuw.

Na zijn ongekennde hegemonie in de jaren veertig, pruttelde het succes nog een beetje na in de jaren vijftig en zestig. In 1975 stierf hij aan een hartaanval, als vage stem uit het verleden. De grootsheid van *Caldonia* werd nadien onderschreven toen de song werd opgenomen in de Grammy Hall of Fame (2008) en The National Record Registry (2013).

Wat Jordan ook onderscheidde was dat hij hits had in de zwarte én in de witte hitlijsten. Dat hij zich zou hebben aangepast aan 'white crackers' vond schrijver Nick Tosches maar onzin: echte

rock-'n-roll is nooit helemaal puur. 'In die zin was Louis Jordan niet meer een Uncle Tom dan Jimi Hendrix of Michael Jackson. Hij was in ieder geval beter gekleed dan die twee.'

KAW-LIGA

Kaw-Liga was a lonely Indian

Never went nowhere

Hank Williams Sr. (1953)

Hank Williams ging in de zomer van 1952 vol gas richting de afgrond toen hem werd aangeraden om een pauze in te lassen in een hut in Kowaliga Bay in Alabama. Op zijn daverende drank- en drugsconsumptie leek geen rem te zitten, waardoor zelfs The Grand Ole Opry, de kathedraal van de country in Nashville, de zanger zo beu was als koude pap.

Maar zo makkelijk liet de beroemdste countryzanger van zijn tijd zich niet beletten, schreef Colin Escott in *Hank Williams: The Biography*. Terwijl zijn secondanten veronderstelden dat hij een dutje deed in de hut, ging de *Shakespeare Hillbilly* op zoek naar een jerrycan zelfgestookte maiswhiskey om met een dubbele delirium tremens wakker te worden in een politiecel.

Ook een dag later leek Hank zich te verliezen in illegale drank, totdat hij in de auto op weg naar de *moonshine* in een marsachtig tempo begon te declameren, al rammend op het dashboard: 'Kowaliga, Kowaliga.' Alsof hij zichzelf wakker schudde uit zijn al-

coholische lethargie, zette hij zich aan het schrijven in zijn hut, dagenlang. Drie songs rolden eruit, waarvan *Kowaliga* later, op instigatie van producer Fred Rose, werd omgetoverd tot *Kaw-Liga*.

De tekst van het nummer wekte de indruk dat Williams nog beneveld was: het betrof een onbeantwoorde liefde van een houten indiaan, genaamd Kaw-Liga, voor een vrouwelijk evenbeeld, samen opgesteld in een antiekwinkel. Zijn eikenhouten hart raakte danig van slag toen ze op een dag werd verkocht aan een rijke klant.

Inspiratie voor deze vertelling kwam door een houten indiaan voor de deur van een restaurant, vlak bij de hut in Kowaliga Bay. Het beeld diende als een historische reminder aan een oude nederzetting van de inheemse bevolking, Kowaliga. Dat was naar verluidt een verbastering van het indiaanse woord 'Kia-leach-shi', dat hoofdtooi betekent.

Met Hank Williams Sr. (de zingende junior en III zouden volgen) liep het een half jaar later, op 29-jarige leeftijd, alsnog slecht af. Op nieuwjaarsdag 1953 stierf hij op de achterbank van een Cadillac, terwijl zijn chauffeur door een sneeuwstorm manoeuvreerde, op weg naar een optreden in Ohio.

In zijn lichaam werd een combinatie van alcohol, morfine en sterke pijnstillers aangetroffen. Meer dan twintigduizend fans brachten hem een laatste groet bij de begrafenis in Alabama. *Kaw-Liga* werd na zijn dood uitgebracht. Het werd de allergrootste hit uit zijn loopbaan, veertien weken op nummer één in de Billboard Countryhitlijst.

Als gevolg van het succes van *Kaw-Liga* werd de houten indiaan in Kowaliga Bay binnen een mum van tijd gestolen en ook diens vervanger moest het ontgelden. Een robuuste, betonnen indiaan kwam ervoor in de plaats, totdat deze door brandstichting en vernielingen niet meer toonbaar was.

Volgens de laatste berichten beschikt het geheel vernieuwde Kowaliga Restaurant over een met de hand gemaakte, vierde generatie houten indiaan. Die staat lekker binnen, in een speciaal Hank Williamshoekje. Dat vindt de nieuwe eigenaar wel zo veilig.